

Reguleringsplan Stålstøl, Lyngdal kommune

Biologiske utredninger

Roy Mangersnes & Bjarne Oddane

Reguleringsplan Stålstøl, Lyngdal kommune

Biologiske utredninger

Ecofact rapport 107

www.ecofact.no

Referanse til rapporten:	Mangersnes, R. & Oddane, B. 2011. Reguleringsplan Stålstøl, Lyngdal kommune – Biologiske utredninger.
Nøkkelord:	Reguleringsplan, biologiske utredninger, naturtyper, vilt
ISSN:	1891-5450
ISBN:	978-82-8262-104-5
Oppdragsgiver:	Asplan Viak AS v/ Kåre Kalleberg
Prosjektleder hos Ecofact AS:	Roy Mangersnes
Prosjektmedarbeidere:	Bjarne Oddane
Kvalitetssikret av:	Ole Kristian Larsen
Samarbeidspartner:	
Forside:	Stålstøl. Foto: Roy Mangersnes

www.ecofact.no

FORORD

På oppdrag fra Asplan Viak, ved Kåre Kalleberg, har Ecofact gjennomført en konsekvensanalyse for tema biologisk mangfold med spesiell fokus på naturtyper og rødlistearter, i forbindelse med reguleringsplan for nytt hyttefelt ved Stålstøl i Lyngdal kommune.

Konsekvensanalysen er gjennomført med utgangspunkt i metodikken beskrevet i Statens Vegvesens *Håndbok 140 – Konsekvensutredninger* (2006).

Sandnes, 29.06.2011

INNHold

FORORD.....	1
1 INNLEDNING	3
2 UTBYGGINGSPLANER.....	3
3 METODE.....	5
3.1 DATAGRUNNLAG	5
3.2 VERKTØY FOR KARTLEGGING OG VERDI- OG KONSEKVENSVURDERINGER	5
4 RESULTATER	8
4.1 KUNNSKAPSSTATUS.....	8
4.2 NATURMILJØ I PLANOMRÅDET	8
4.3 RØDLISTEDE ARTER	13
4.4 VERDIFULLE NATURTYPER OG VEGETASJONSTYPER	14
4.5 KONKLUSJON – VERDI BIOLOGISK MANGFOLD	14
5 VIRKNINGER AV TILTAK.....	14
5.1 OMFANG OG KONSEKVENNS FOR REGISTRERTE NATURVERDIER	14
5.2 MULIGHET FOR AVBØTENDE TILTAK/ANBEFALINGER	14
6 SAMMENSTILLING.....	15
7 REFERANSER	16

1 INNLEDNING

Planområdet ligger ved Stålstøl, vest for Rosfjorden i Lyngdal kommune, og helt på grensen til Farsund. Opprinnelig ble det forelagt en plan for 62 hytter i planområdet på gårdsnummer 60, bruksnummer 3. Planforslaget som er utredet i denne rapporten har blitt redusert til 30 hytter. Rapporten sammenstiller eksisterende og ny dokumentasjon angående biologisk mangfold, og baseres i stor grad på feltarbeid utført 23. mai 2011 av Roy Mangersnes og Bjarne Oddane.

Vurderingene av verdi, omfang og konsekvens er basert på metodikk beskrevet i Vegvesenets håndbok 140 – Konsekvensanalyser. Etter vår vurdering gir det samlede datatilfang, omfangsvurderinger og konsekvensvurderinger gjengitt i denne rapporten et godt beslutningsgrunnlag.

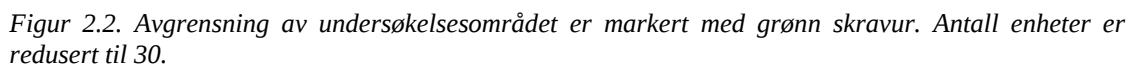
2 UTBYGGINGSPLANER

Asplan Viak har utarbeidet forslag til reguleringsplan for et fremtidig hyttefelt på Stålstøl vest for Rosfjorden i Lyngdal kommune. Planområde innbefatter i grove trekk gammel kulturmark, i all hovedsak utmark, som har blitt betydelig tilgrodd siste år. Reguleringsplanen, og dokumenter i den forbindelse, er mottatt fra Asplan Viak ved Kåre Kalleberg.

Figur 2.1. Regional lokalisering av tiltaket.

Hensikten med planarbeidet er å legge til rette for bygging av hytter i området. I forslaget som er utredet legges det opp til 30 enheter med infrastruktur.

Figur 2.2. Avgrensning av undersøkelsesområdet er markert med grønn skravur. Antall enheter er redusert til 30.

3 METODE

3.1 Datagrunnlag

Vurdering av dagens status for det biologiske mangfoldet i området er gjort på bakgrunn av gjennomgang av litteratur og tilgjengelige nettdatabaser samt befarings i området 23.06.2011 av Roy Mangersnes og Bjarne Oddane. Årstiden for befarings er god for registrering av karplanter. Sannsynligheten for at sjeldne eller rødlistede arter ikke ble registrert vurderes som liten, da naturgrunnlaget i området normalt ikke innholder slike. Det ble foretatt nok registreringer til at bestemmelse av verdigrunnlaget anses som tilfredsstillende.

3.2 Verktøy for kartlegging og verdi- og konsekvensvurderinger

Vurderingene av verdi, omfang og konsekvens er basert på metodikk beskrevet i Vegvesenets håndbok 140 – Konsekvensanalyser, tabell 1 og 2. Dette systemet bygger på at en via de foreliggende data vurderer influensområdets verdi samt tiltakets omfang i forhold til verdiene. Ved å sammenholde verdi og omfangsvurderingene i et diagram utledes passivt den totale konsekvens for biologisk mangfold.

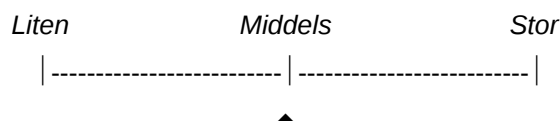
Verdivurderinger

For å komme frem til riktig verdisetting brukes spesielt Norsk Rødliste 2010, samt DN-håndbok nr. 13 (biologisk mangfold), og nr. 15 (ferskvannslokaliteter).

Kilde	Stor verdi	Middels verdi	Liten verdi
Naturtyper www.naturbasen.no DN-Håndbok 13: Kartlegging av naturtyper DN-Håndbok 11: Viltkartlegging DN-Håndbok 15: Kartlegging av ferskvannslokaliteter	•Naturtyper som er vurdert til svært viktige (verdi A) •Svært viktige viltområder (vektall 4-5) •Ferskvannslokalitet som er vurdert som svært viktig (verdi A)	•Naturtyper som er vurdert til viktige (verdi B) •Viktige viltområder (vektall 2-3) •Ferskvannslokalitet som er vurdert som viktig (verdi B)	• Andre områder
Rødlistede arter Norsk Rødliste 2010 (www.artsdatabanken.no) www.naturbasen.no	Viktige områder for: • Arter i kategoriene "kritisk truet" og "sterkt truet" • Arter på Bern-liste II Arter på Bonn-liste I	Viktige områder for: • Arter i kategoriene "sårbar", "nær truet" eller "datamangel" • Arter som står på den regionale rødlisten	• Andre områder
Truete vegetasjonstyper Fremstad & Moen 2001	• Områder med vegetasjonstyper i kategoriene "akutt truet" og "sterkt truet"	• Områder med vegetasjonstyper i kategoriene "noe truet" og "hensynskrevende"	• Andre områder

Tabell 1. Verdivurderinger med metodikk iht. vegvesenets håndbok 140 (Etter Korbøl m fl. 2009).

Verdien blir fastsatt langs en kontinuerlig skala som spenner fra *liten verdi* til *stor verdi*.

Omfangsvurderinger

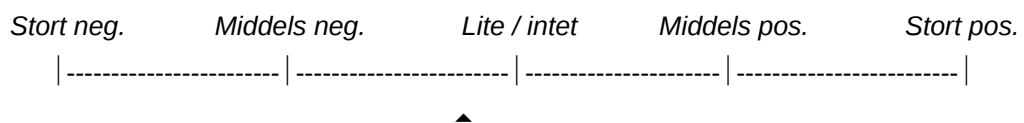
Dette trinnet består i å beskrive og vurdere type og omfang av mulige virkninger dersom tiltaket gjennomføres på de ulike temaene som blir verdisatt. Omfanget blir blant annet vurdert ut fra påvirkning i tid og rom, og sannsynligheten for at virkning skal oppstå.

I tabell 2 vises et sett omfangskriterier som skal brukes for å fastsette tiltakets omfang på det aktuelle området. Vurdering av tiltaket gjøres opp mot 0-alternativet.

	Stort positivt omfang	Middels positivt omfang	Lite/intet omfang	Middels negativt omfang	Stort negativt omfang
Viktige sammenhenger mellom natur-områder	Tiltaket vil i stor grad styrke viktige biologiske eller landskapsøkologiske sammenhenger	Tiltaket vil styrke viktige biologiske eller landskapsøkologiske sammenhenger	Tiltaket vil stort sett ikke endre viktige biologiske eller landskapsøkologiske sammenhenger	Tiltaket vil svekke viktige landskapsøkologiske sammenhenger	Tiltaket vil bryte viktige biologiske eller landskapsøkologiske sammenhenger
Arter (dyr og planter)	Tiltaket vil i stor grad øke artsmangfoldet eller forekomst av arter eller bedre deres vekst- og levekår	Tiltaket vil øke artsmangfoldet eller forekomst av arter eller bedre deres vekst og levekår	Tiltaket vil stort sett ikke endre artsmangfoldet eller forekomst av arter eller bedre deres vekst og levekår	Tiltaket vil i noen grad redusere artsmangfoldet eller forekomst av arter eller forringe deres vekst og levekår	Tiltaket vil i stor grad redusere artsmangfoldet eller forekomst av arter eller forringe deres vekst og levekår
Natur-historiske forekomster	Ikke relevant	Ikke relevant	Tiltaket vil stort sett ikke endre geologiske forekomster og elementer	Tiltaket vil forringe geologiske forekomster og elementer	Tiltaket vil ødelegge geologiske forekomster og elementer

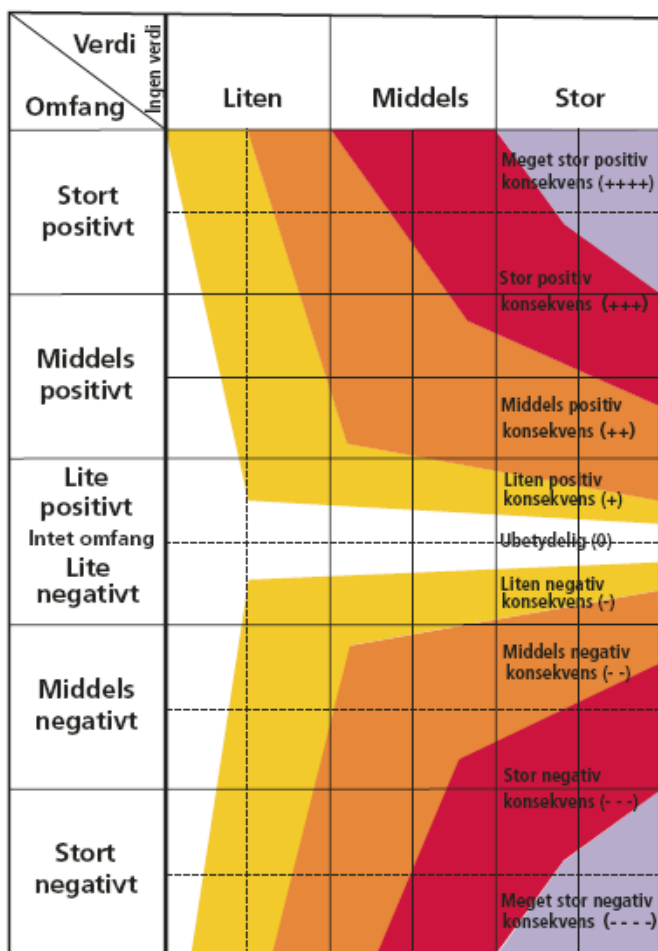
Tabell 2: Kriterier for å vurdere omfang for naturmiljøer. Hentet fra Håndbok 140, konsekvensanalyser (Statens vegvesen, 2006).

Omfanget blir gjengitt langs en trinnløs skala fra *stort negativt omfang* til *stort positivt omfang*.

Konsekvensvurderinger

Det siste trinnet i vurderingene består i å sammenholde verdivurderingene og omfanget av tiltaket for derved å utlede den samlede konsekvens i henhold til følgende diagram:

Figur 3.1. Konsekvensvifta viser hvordan verdi og omfang kombineres for å finne konsekvens (Statens Vegvesen 2006).

Denne sammenstillingen gir et resultat langs en skala fra *meget stor positiv konsekvens* til *meget stor negativ konsekvens* (se under). De ulike kategoriene er illustrert ved å benytte symbolene ”-” og ”+” (se tabell 3).

Symbol	Beskrivelse
++++	Meget stor positiv konsekvens
+++	Stor positiv konsekvens
++	Middels positiv konsekvens
+	Lite positiv konsekvens
0	Ubetydelig/ingen konsekvens
-	Lite negativ konsekvens
--	Middels negativ konsekvens
---	Stor negativ konsekvens
----	Meget stor negativ konsekvens

Tabell 3. Oppsummering av konsekvensalternativer og korresponderende symboler.

4 RESULTATER

4.1 Kunnskapsstatus

Det foreligger ingen registreringer av viktige naturtyper i Naturbase som overlapper med planområdet. Nærmeste lokalitet er en rik alm-lindeskog som ligger ved Kvålsvik, 300 meter lengre vest, på nedsiden av veien. Det foreligger også registrering av leveområde for orrfugl like vest for planavgrensningen. Dette området er imidlertid avgrenset langs kommunegrensen og virker unaturlig. Trolig vil dette leveområdet strekke seg videre inn i Lyngdal kommune. Ved egne undersøkelser foretatt 23.06.2011 ble flora (arter) og vegetasjon (sammensetning) undersøkt i den grad årstiden tillot det. I tillegg ble det gjort viltregistreringer i området. Vurderingene i denne rapporten bygger på ovenfor nevnte registreringer.

4.2 Naturmiljø i planområdet

Vegetasjon og flora

Hele planområdet fremstår som mer eller mindre gjengrodd kulturmark, og da i hovedsak utmarksbeite. Helt sør mot Stålstøl er det en del steingarder som tyder på at det tidligere har vært innmarksbeite her, men dette har vært betydelig preget av gjengroing. Dette støttes også på nærhet til gården på Stålstøl. Beitet har blitt ryddet i senere tid, men vurderes å ha liten biologisk verdi. Gulaks, sølvbunke, smyle, hårfrytle, engsyre og engsoleie er trolig rester etter tidligere beiting av området, men blåbær dominerer flere steder sammen med skogstjerne og maiblom. Det er også noe tilvekst med ung rogn og bjørk.

Figur 4.1. Tidligere beitemark har blitt ryddet i senere tid ned mot Stålstøl. Den biologiske verdiene vurderes som liten.

Kanten mot beitet er preget av ungskog og bunnvegetasjonen er preget av å være i en overgangsfase mellom kultureng og skog med arter som gulaks, geittelg, småsyre og tepperot i tillegg til stormarimjelde, hvitveis og stri kråkefot. Ung hassel og rogn indikerer også gjengroing, i tillegg til noe eldre bjørk og eik. Det er også noe einer i dette området.

Figur 4.2. Ung skog på tidligere kulturmark.

Lengre opp i dalføret fra Stålstøl har skogen kommet enda lengre, men også her er det en rekke kulturspor i form av steingarder og kulturplanter som apal, og beiteindikatorer som gulaks og sølvbunke. For øvrig dominerer skogstjerne og hengeving. Det renner en bekk gjennom dalen og langs denne vokser svartor, i tillegg til dominerende bjørk og noe rogn og hegg ellers i området. Det står også en stor kristtorn inntil steingarden her.

Figur 4.3. Svartor står på fuktig mark langs bekk gjennom dalen nord for Stålstøl.

Nord og øst for dalen fra Stålstøl går et steingjerde som tydeligvis har skillet innmark og utmark. På utsiden av gjerde dominerer lyngarter som røsslyng, blåbær og blokkebær. Det er stedvis fuktig med store mengder blåtopp. Ung bjørk, einer og einstape dominerer stedvis, og som øvrig kulturlandskap er også utmarka sterkt preget av gjengroing.

Figur 4. Kulturspor og lyngdominert utmark i gjengroing.

Litlaheia er lettere kupert og vegetasjonen varierer fra nakent berg til fuktige søkk. Mosekleddet berg dominerer i høyden, mens bjørkeskogen har tatt over i dalene. Mot Lægedalen, og grensen av planområdet, kommer det inn innslag av mer krevende, varmekjær vegetasjon, men dette overlappes ikke av planene.

Figur 5. Bergflate med skorpelav, moser og røsslyng.

Mot nord grenser planområdet til et tjern og et myrparti med flaskestarr, bukkeblad, torvull og pors. Nordøst i området er det også et svært fuktig parti med hvitlyng, rome, torvmoser, rundsoldugg og klokkeløng.

Ved Stålstøl står et større eiketre med brysthøydiamter på 340 cm. Treet har verdi som landskapselement, samt som leveområde for en rekke kryptogamer, og sisselrot vokste epifyttisk på eika. Det ble ikke registrert sjeldne arter på treet.

Figur 6. Grov eik ved Stålstøl.

Virvelløse dyr

Det må også antas at det forekommer noe evertrebrater både på den terrestriske delen og i tilknytning til fuktområdet, uten at dette er undersøkt nærmere.

Fugl og pattedyr

Det er registrert et større leveområde for orrfugl i Farsund kommune som er avgrenset mot Lyngdal og planområdet. Denne avgrensningen virker noe kunstig og det er rimelig å anta at dette leveområdet også strekker seg inn i planområdet. Det ble påvist orrfugleksekrementer flere steder øst på Litlaheia. På et sted var tettheten av sportegn stor og det ble gjort søk for å bekrefte mulig spillplass. Det ble imidlertid kun funnet hauger med møkk på 5 steder, og ingen fjær eller spredt møkk som indikerer spill. Trolig er dette et beiteområde for orrfugl. Det ble også funnet noe spor etter elg her. Mot øst, på kanten mot Lægedalen, ble det funnet store mengder spor etter elg. Dette kan være et viktig beite/rasteområde for elg i perioder av året. Det ble ikke sett dyr eller fugl utenom vanlig spurvefugler på befaringsdagen.

Figur 7. Spor etter orrfugl på Litaheia.

Amfibier

Det kan antas at det forekommer amfibier i forbindelse med fuktområdene uten at dette ble registrert under befarng.

4.3 Rødlistede arter

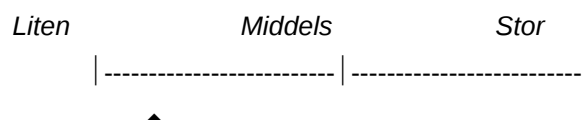
Det ble ikke registrert rødlistearter innenfor planområdet. Potensialet for funn av rødlistearter i området er til stede, men blir vurdert som lite på bakgrunn av de registrerte vegetasjonstypene. Størst potensial vurderes å være i tilknytning til gammelt kulturlandskap ned mot Stålstøl.

4.4 Verdifulle naturtyper og vegetasjonstyper

Det er ikke avgrenset spesielt verdifulle naturtyper innenfor planområdet. Dette betyr at det ikke er påvist spesielle naturverdier i disse områdene, men det er viktig å påpeke at arealene likevel ikke er uten naturkvaliteter og har betydning for vanlige arter.

4.5 Konklusjon – verdi biologisk mangfold

Det er ikke påvist noen rødlistearter i området. Deler av området viser tegn på å være kulturlandskap i den grad at det har vært en tidligere beitemark. Store deler av området er i gjengroingsstadiet, med trivielle arter. Det ble registrert spor etter orrfugl og elg i planområdet, og området har trolig en verdi for vilt.

5 VIRKNINGER AV TILTAK

5.1 Omfang og konsekvens for registrerte naturverdier

Ingen naturtyper ble registrert, og det ble heller ikke registrert noen spesielt sårbare vegetasjonstyper.

Leveområde for orrfugl

Det er registrert leveområde for orrfugl i tilgrensende arealer og topografi og sportegn i planområdet tyder på at dette leveområdet også strekker seg øst og inn i Lyngdal. Arealbeslaget blir betydelig og økt menneskelig aktivitet vil påvirke orrfuglens bruk av området. Leveområdet er imidlertid stort og det totale omfanget blir begrenset sett i forhold til dette.

Virkningsomfanget vurderes til å være lite negativt. Da området har liten verdi, gir dette liten negativ konsekvens (-).

5.2 Mulighet for avbøtende tiltak/anbefalinger

Under anleggsarbeidet bør det være fokus på å unngå inngrep utover de arealer der inngrepene er uunngåelige.

Det bør være et fokus å ivareta sammenhengende områder med naturlig vegetasjon.

6 SAMMENSTILLING

Virkningen på biologisk mangfold av en regulering av hytteområdet ved Stålstøl er sammenstilt i tabell 4.

Tabell 4. Sammenstilling av virkningene på biologisk mangfold som følge av en utbygging av Stålstøl til hytteområde.

Tema	Virkninger		
	Verdi	Omfang	Konsekvens
Viltområdet	<i>Liten</i>	Arealbeslaget blir betydelig og økt menneskelig aktivitet vil påvirke orrfuglens bruk av området. Leveområdet er imidlertid stort og det totale omfanget blir begrenset sett i forhold til dette. Lite negativt	<i>Lite negativ (-)</i>

7 REFERANSER

Artsdatabanken: www.artsdatabanken.no

Direktoratet for naturforvaltning. Naturbasen. <http://dnweb12.dirnat.no/nbinnsyn/>

Direktoratet for naturforvaltning (1999a): *Nasjonal rødliste for truede arter 1998*. DN-rapport 1999-3.

Direktoratet for naturforvaltning (1999b): *Kartlegging av naturtyper. Verdsetting av biologisk mangfold*. DN-håndbok 13-1999.

Direktoratet for naturforvaltning (2000): *Kartlegging av ferskvannslokaliteter*. DN-håndbok 15 (internettutgave: www.dirnat.no).

Fremstad, E (1997): *Vegetasjonstyper i Norge*. NINA Temahefte 12: 1 -279.

Fremstad, E, Moen, A. (red.) (2001): *Truede vegetasjonstyper i Norge*. NTNU Vitenskapsmuseet Rapp. Bot. Ser. 2001-4: 1-231.

Korbøl, A., Kjellevold, D., & Selboe, O. C. (2009): *Kartlegging og dokumentasjon av biologisk mangfold ved bygging av småkraftverk (1-10 MW). Mal for utarbeidelse av rapport – revidert utgave*. NVE-veileder 3/2009.

Kålås, J.A., Viken, Å. og Bakken, T. (red.) (2010). *Norsk Rødliste 2006*. Artsdatabanken, Norway.

Moen, A. (1998): *Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon*. Statens kartverk, Hønefoss. 1-199

Statens Vegvesen (2006): *Konsekvensanalyser – Håndbok 140*.